

Sokszínű
Magyar nyelv

munkafüzet

7

Lénárd Judit
Bernáth Magdolna
Patonainé Kökényesi Katalin

Sokszínű
Magyar nyelv
munkafüzet **7**

Hetedik, változatlan kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2019

Kedves Gyerekek!

Ez a munkafüzet a 7. osztályos Sokszínű magyar nyelv című tankönyvhöz készült. Felépítésében, tartalmában és küllemében is szorosan kapcsolódik a tankönyv fejezeteihez: feladatai a tankönyvi tananyag feldolgozását, rendszerezését segítik. Mint ahogy már tavaly megszokhattátok, az egyes fejezeteket összefoglaló feladatsorok zárják, melyek segítségével ellenőrizhetitek, elmélyíthetitek tudásotokat.

A munkafüzet feladatsorai az idén is gyakran szemelvényvel kezdődnek, mely a szövegértés ellenőrzésére is alkalmas. A szövegek kiválasztásánál most is figyeltünk arra, hogy izgalmas, humoros szépirodalmi szövegekkel és érdekes ismeretterjesztő írásokkal találkozzatok a feladatsorok bevezetőiben.

A tankönyv feladataihoz hasonlóan a munkafüzetben szereplő gyakorlatok is gondolkodásra, alkotásra, játékra ösztönöznek benneteket, és támaszkodnak ismereteitekre, mindennapi tapasztalataitokra. Megoldásuk során alkalmatok nyílnak véleményt nyilvánítani egy-egy témáról, megvitatni érdekes kérdéseket. Segítségükkel fejleszthetitek az íráskészségeket és a helyesírásokat, bővíthetitek a szókincseteket. A páros és csoportos feladatok arra is alkalmat adnak, hogy megtapasztaljátok a közös munka örömét.

Kutassatok a könyvtárban, keresgéljétek a számítógépen! Olvassatok, gondolkodjatok és játsszatok!

Sok sikert kívánunk Nektek!

A szerzők

1. Olvassátok el az alábbi szöveget, majd oldjátok meg a feladatokat!

A levegő szilárd szennyeződései közé tartozik a virágporszemek tömege, a pollen. E szennyeződés forrásai a különböző növények porzói. A Földön élő körülbelül 250 000 virágos növényfaj közül mintegy 200 olyan fajt ismerünk, amelyek az arra érzékenyeknél allergiát váltanak ki. (Az allergia a szervezet túlérzékeny reakciója a különböző anyagokkal, pl.: a virágporszemekkel szemben.) Az allergén, azaz allergiát kiváltó fajok főleg szélbeporzásúak, ezek ugyanis milliárdszámra termelik a virágport. A pollenszám növekedése leginkább száraz, meleg időben tapasztalható.

A virágporszemek szinte mindenütt megtalálhatók. Találtak már 5000 méter magasságban, de 160 km-re a partoktól, tenger felett is észlelték a szárazföldinél alig kisebb számban.

A parlagfű vagy ambrózia (helytelenül: vadkender) az egyik legsúlyosabb allergiát kiváltó gyomnövényünk. Szinte mindenütt életképes, egyetlen növény akár 8 milliárd, széllel könnyen terjedő virágporszemet is termelhet. Megtalálható az elhanyagolt területeken, árokpartokon, töltéseken. A növény 20-80 cm magas. Júniustól októberig virágzik. [...]

A pollennaptár készítése bonyolult és sok időt igénylő feladat. Különböző növényzetű területekre pollencsapdákat helyeznek ki, és vizsgálják az egyes fajok arányát és a pollenszámot. Több év összegyűjtött adatainak átlaga legtöbbször megbízható képet ad a levegő várható pollenszennyeződéséről.

(Dr. Siposné Dr. Kedves Éva – Ádám Tibor: Környezetvédelem alapismeretek, szakköri munkafüzet)

allergének	március	április	május	június	július
csalán					
dió					
éger					
fenyő					
fűz					
gyékény					
hárs					
juhar					
libatop					
mogyoró					
nyár					
pázsitfűvek					
pillangósok					
sások					
szil					
tölgy					
útifű					

 alacsonyabb pollenszám a levegőben

 magasabb pollenszám a levegőben

a) Milyen címet adnátok a szövegnek?

.....

b) A szöveg alapján válaszoljatok a kérdésekre!

– Milyen időjárás kedvez a pollenszám növekedésének?

.....

– Hogy nevezzük az allergiát kiváltó fajokat?

.....

– Hol él a parlagfű? Gyűjtsetek a szövegből 3 kifejezést, ami az élőhelyére utal!

.....

– Miért készülnek pollennaptárak?

.....

c) A szöveg melletti pollennaptár alapján válaszoljatok a kérdésekre!

– Melyek a pollenallergiás időszak első allergénjei?

.....

– Mely hónapokban a legjellemzőbb a pázsitfűfélék allergiakiváltó hatása?

.....

– Mit kell megjegyeznie a naptárról annak, aki mogyoróra allergiás?

.....

d) Húzzátok alá mindegyik bekezdésből azt a mondatot, amely összefoglalja a bekezdés tartalmát!

e) A következő kulcsszavak a szöveghez kapcsolódnak. Írjátok az egyes kulcsszavak mellé, hányadik bekezdés tartozik hozzájuk!

..... forrásai;

..... allergia;

..... pollennaptár

f) Készíts a füzetedben egy gondolattérképet! Milyen szó kerülne a közép-pontjába? Hová helyeznéd el az e) feladatban kiemelt kulcsszavakat?

g) Hasonlítsátok össze a munkáitokat! Milyen eszközöktől lettek látványosak?

2. Olvassátok el újra a pollenekről szóló szöveget! Mely jellemzői bizonyítják, hogy ismeretterjesztő szöveg? Írjátok néhányat a pontsorokra!

.....

.....

.....

.....

1. Keressétek meg az alábbi idézetekben a tárgyas szó szerkezeteket! Jelöljétek az alaptagot és a bővítményt!

Hej, Vargáné káposztát főz,
Kontya alá ütött a gőz,
Hányja-veti fakalánját,
Kinek adja Zsuzsa lányát.
(népdal)

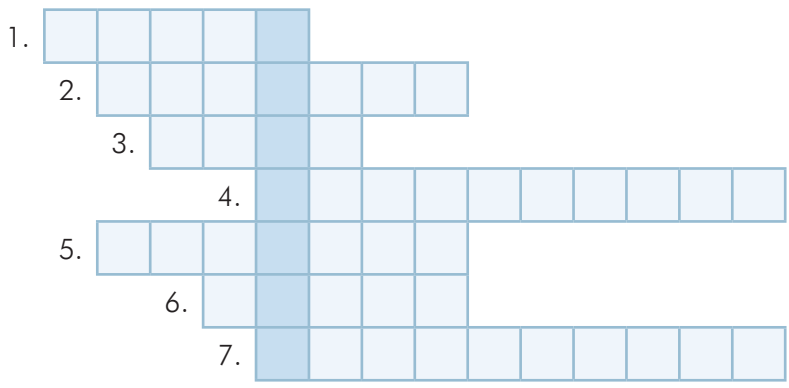
Kicsalta a leányt édes beszédével,
Átfogta derekát mind a két kezével,
Megcsókolta száját nem egyszer, sem százszor,
Ki mindeneket tud: az tudja csak, hányszor.
(Petőfi Sándor: János vitéz)

A végtelen birodalom helyett
Adának neki egy ketrecet!
Vasrostélyos kicsiny ketrecben áll
Az oroszlán, a sivatag- király.
Hagyjátok őt békében állani,
Szentségtelenség háborítani.
(Petőfi Sándor: A rab oroszlán)

2. Jelöljétek az alábbi mondatokban az állítményt, az alanyt és a tárgyat, majd állapítsátok meg a tárgy szófaját is!

- A csapat játszani kezd.
- Engem meg fogsz hívni?
- Várjuk meg a zöldet!
- Nem sikerült megfejteni a keresztrejtvényt?
- Hármat válasszatok ki!
- A barátnők megértik egymást.
- Megírhattad volna a választ!
- Elmentted a számom?
- Dávid a nagyobbat kérte.
- Néhányat én is elbírok.

3. a) Alkossatok párokat, majd fejtsétek meg az alábbi keresztrejtvényt úgy, hogy a szólásokban tárgyias szó szerkezet szerepeljen!

1. Nem látja a fától az	5. Elveti a
2. Megüti a	6. lő
3. hint a szemébe	7. Szedi a
4. Mással kapartatja ki a	Megfejtés:

b) Válasszatok ki egyet a fenti szólások közül! Írjátok vele egy rövid történetet úgy, hogy a fogalmazásotok utolsó mondatában szerepeljen a kiválasztott szólás. A füzetetekben dolgozzatok!

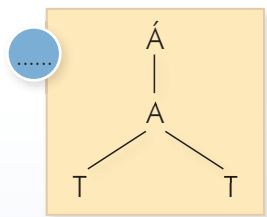
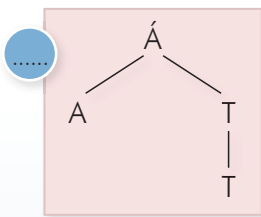
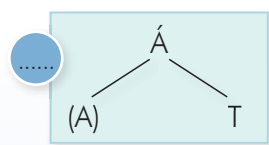
4. a) Keressétek meg a tanult mondatrészeket az alábbi mondatokban! Milyen mondatrészként szerepelnek az azonos alakú szavak az egyes mondatokban?

A sivatagban a vándor a szemével kutat kutat.
 Ez a vért még nem látott vért.
 Egy falat még nem koszolhatta össze ennyire a falat.

b) Hogyan jött létre az azonos alakúság? Beszéljétek meg mondatonként!

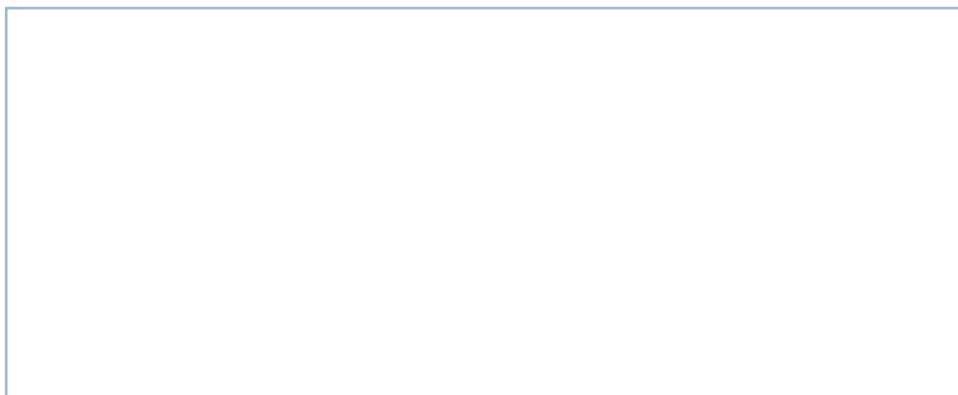
5. A mondat szerkezetét mutató ábra mellé írjátok oda a megfelelő mondat számát!

- Érdeemes verseket, novellákat olvasni.
- A kenguru nagyot tud ugrani.
- Várjátok meg engem is.

6. a) Elemezzétek mondatrészek szerint aláhúzással az alábbi halandzsamondatokat, majd készítsétek el az ágrajzukat is!

1. Vandili nem futyulta a bartiját.
2. Turgyula és Pádlonka vóvántit hákol.
3. Mátor nem bumbalja limánni a masorám.
4. A gemikák távost és lermít nyekegiktek.
5. Sorilla merántott volna bíceket vépelni.

b) Mi segített a mondatok elemzésében? Beszéljétek meg!

7. Alkossatok tárgyias szerkezeteket az alábbi főnevek felhasználásával! Hogyan változik a szótó a -t ragos alakban? Beszéljétek meg!

árok →	majom →
pehely →	teher →
parázs →	híd →
fa →	béke →
hó →	tó →

8. a) Olvassátok el az alábbi szöveget, majd a helyesírási hibákat kijavítva másoljátok le a füzetetekbe! Megoldásaitokat ellenőrizték A magyar helyesírás szabályai című kézikönyv segítségével!

Máté Bence Pusztaszeri fiatalember nyerte el 2010.-ben a legjobb 26. év alatti fotosnak kiírt díjját egy rangos Nemzetközi Pájázaton. A versenyre több mint 31 000 nevezés érkezett, összesen 81 országból. A levélnyíró hangyákatt ábrázoló képével Az év természetfotósa címet is el nyerte a fiatal Magyar fotográfus.

b) Húzzátok alá a kijavított szövegben a tárgyias szószerkezeteket!

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tanulj tanulni!	4	Szóalkotási módok	
2. Év eleji ismétlés	6	16. A szóképzés	54
Mondattan		17. Az alárendelő szóösszetételek	56
3. Bevezetés a mondatok világába	10	18. A mellérendelő szóösszetételek	58
4. A mondatok csoportosítása	12	19. Ritkább szóalkotási módok (Mozaik- szók, ikerszók és szórövidülések)	60
5. Az állítmány	14	20. Összefoglalás	62
6. Az alany	17	Könyv- és könyvtárhasználat	
7. A tárgy	20	21. Könyv- és könyvtárhasználat	64
8. Részösszefoglalás	23	Kommunikáció	
9. A határozók I. (Hely-, idő-, állapot- és módhatározó)	26	22. Kommunikáció szóban és írásban	66
10. A határozók II. (Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél- és állandó határozó)	32	23. Alkalmi beszéd: ünnepi beszéd, köszöntés	68
11. A jelzők (Minőség-, mennyiség- és birtokos jelző)	41	24. A hozzászólás és a felszólalás	70
12. A mellérendelő szó szerkezete	47	25. A kiselőadás	72
13. Az egyszerű mondat szerkezete	49	26. Összefoglalás	74
14. Az egyszerű mondat helyesírása	50	27. Év végi összefoglalás	76
15. Összefoglalás	51		